

Sociale economie en duurzame ontwikkeling, het koppel van de toekomst !?

Inleiding door Bernard MAZIJN
(Brussel, 28 mei 2013)

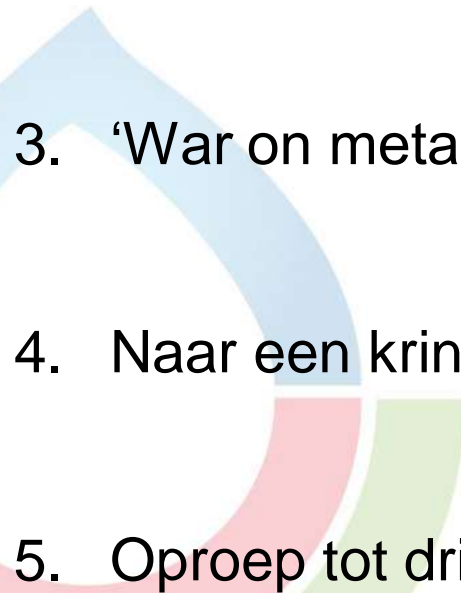
Enkele kritische opmerkingen op het huidige transitiedenken

- Het behoud van het 'leefmilieu' is een **voorwaarde** om door **middel** van de 'economie' als **doel** de 'samenleving' te beschermen. In ruimte en tijd.
- Het vermijden van sociale schokgolven zou dus moeten dé doelstelling zijn van het transitiedenken. Quod non. In transitie-arena's/netwerken ...
 - behoren sociale overwegingen niet/te weinig tot de kerntaken;
 - zijn de 'oude' sociale bewegingen met te weinig diepgang geëngageerd;
 - worden hypes gecreëerd (cf. 3D-printing) met geen/te weinig aandacht voor externaliteiten (cf. afwenteling, rebound-effects, ...).
- 'there is a world out there': probeer eens de inhoud van dit colloquium uit te leggen op een conferentie van werkgevers of vakbonden;

Stelling: 1) er is een hoge urgentie en 2) er is nood aan voldoende volume.

Pleidooi: kringlooeconomie binnen de context van duurzame ontwikkeling.

Inhoud

1. Inleiding: contextualisering
 2. De '*megaforces*' opgelijst
 3. 'War on metals' !
 4. Naar een kringlooeconomie
 5. Oproep tot dringende actie
-

Inhoud

1. Inleiding: contextualisering

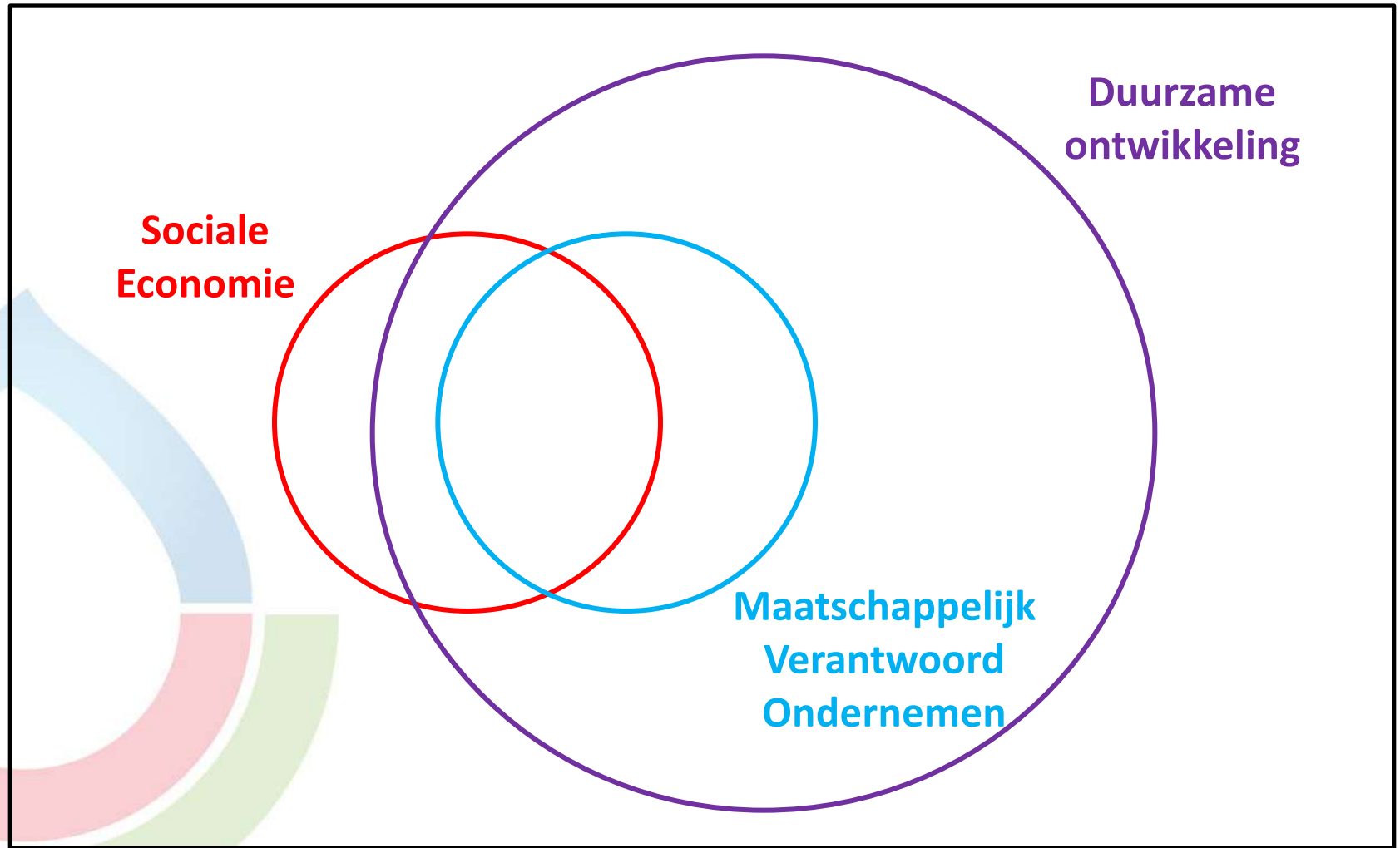
2. De '*megaforces*' opgelijst

3. 'War on metals' !

4. Naar een kringlooeconomie

5. Oproep tot dringende actie

Sociale economie in perspectief.

Visie op de economie in ons land.

- **In de jaren '90 – Eerste Minister JLD:**
'We evolueren van een industriële maatschappij naar een diensteneconomie.' Begrijp, bij wijze van boutade: *'China is het industrieterrein van ons land.'*
- **Sinds begin 20ste eeuw – Ministers-Presidenten:**
'We evolueren van een diensteneconomie naar een kennismaatschappij.' Begrijp, bij wijze van boutade: *'In een geglobaliseerde economie is onze enige sterkte: know-how.'*
- **Laatste jaren – In sommige (politieke) middens:**
'We moeten naar een (nieuwe) industrialisatie in Europa, incl. ons land.' Begrijp, bij wijze van boutade: *'Het zal nodig zijn willen we nog een economische basis hebben.'*

Inhoud

1. Inleiding: contextualisering
 - 2. De ‘*megaforces*’ opgelijst**
 3. ‘War on metals’ !
 4. Naar een kringlooeconomie
 5. Oproep tot dringende actie
-

‘Verwacht het onverwachte’: de ‘*megaforces*’ opgelijst (1)

Megaforces	Indicator	% of change by 2030-2035
Energy and fuel	Primary energy demand	+33
	Net elektricity generation	+84
Climate Change	Energy related CO ₂ emissions	+20
	Mean temperature raise	0,5 – 1.0 °C
Material resources	Raw material extraction (excl. fossil fuels)	+55
Water	Demand for water withdrawels	+53
	Population under water stress	+39

‘Verwacht het onverwachte’: de ‘*megaforces*’ opgelijst (2)

Megaforces	Indicator	% of change by 2030-2035
Population	Total population	+20
	Population older than 65	+50
Wealth	Middle-class purchasing power	+172
	Real GDP	+130
Urbanization	Urban population	+44
	Urban land cover km ²	+110
Food Security	Aggregate food demand	+50
	Key staples food prices	+70 tot +90
Ecosystems	Terrestrial mean species abundance	-9 tot -17
	Ecological footprint	+33
Deforestation	Net forest cover	-13
	Amazon forest loss	+55

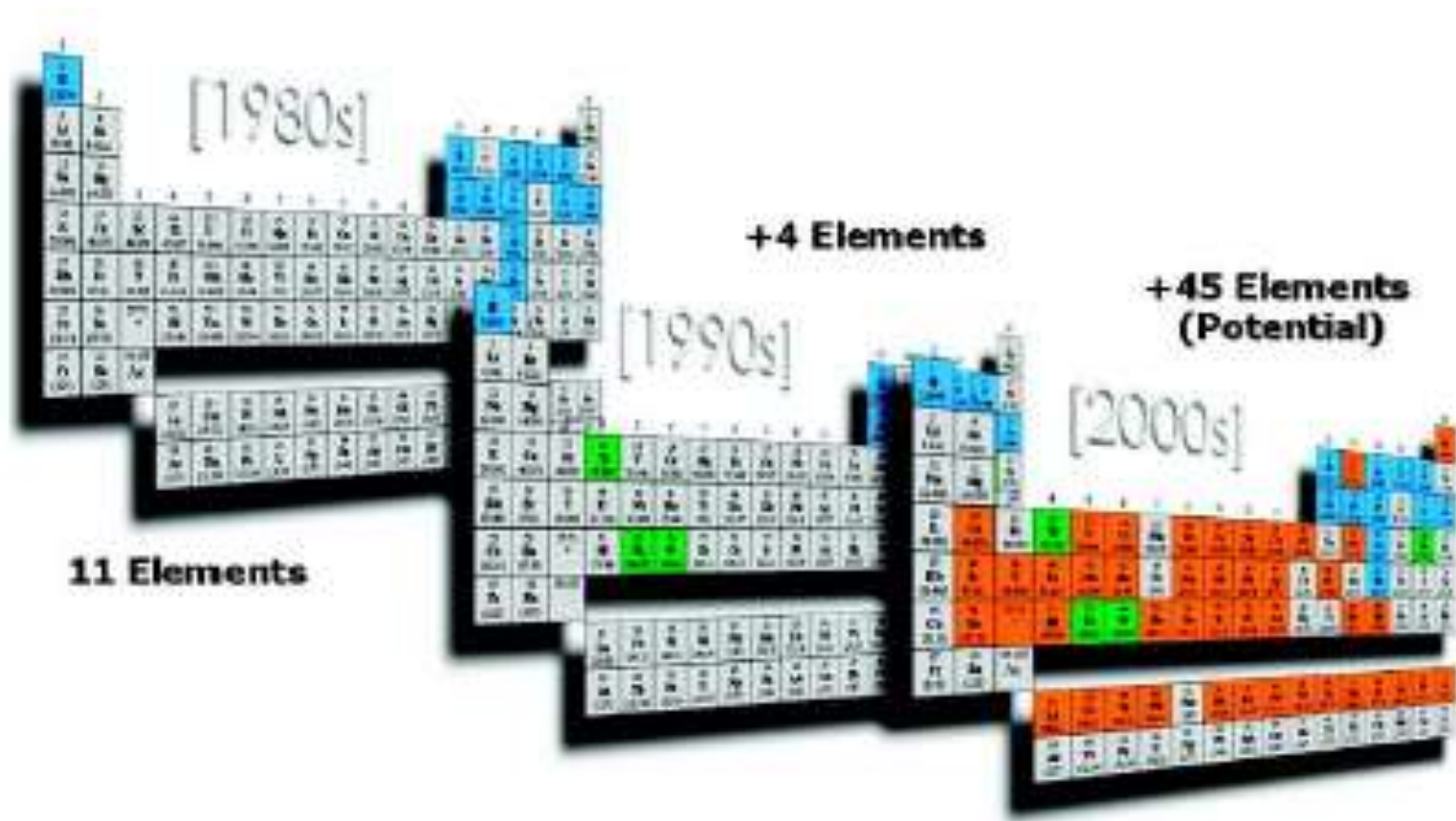
Bron: KPMG (2012)

Inhoud

1. Inleiding: contextualisering
 2. De '*megaforces*' opgelijst
 3. **'War on metals' !**
 4. Naar een kringlooeconomie
 5. Oproep tot dringende actie
-

Focus op één van de megaforces: 'war on metals' (1).

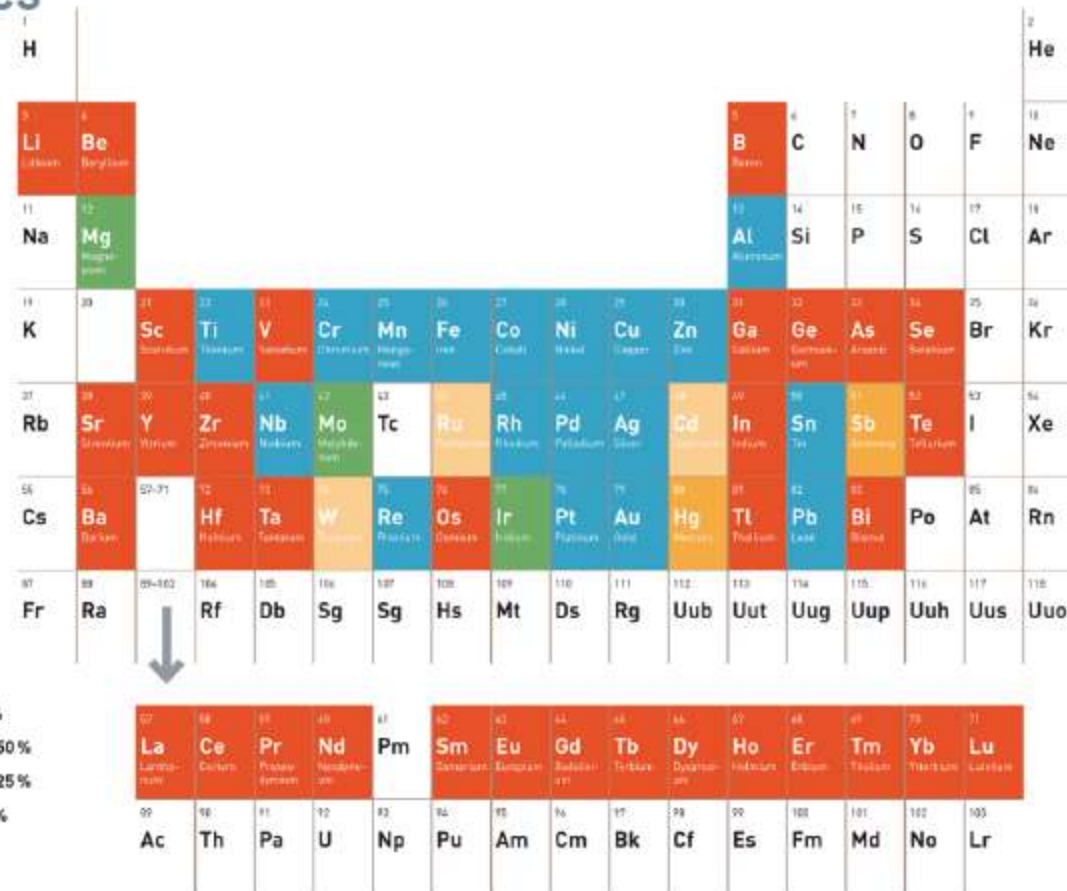
(Clean) Tech: performantie stijgt ...

Focus op één van de megaforces: 'war on metals' (2).

... de recyclage laat te wensen over.

EOL-recycling rates

Een specifieke kwetsbaarheid van onze economie (1)

Op korte termijn (rond 2015 !) ten gevolge van

- snelle groei in de vraag
- én ernstige bevoorradingsrisico's
- én beperkte recyclagemogelijkheden

kunnen er problemen zijn met Tellurium, Indium, Gallium, Neodymium, Dysprosium en mogelijk andere (zeldzame) (aard-)metalen.

Op middellange termijn (tot 2020 !) ten gevolge van

een combinatie van twee factoren

zijn er mogelijks problemen met Lithium, Palladium, Platinum, Niobium en (zeldzame) (aard-)metalen.

Daarnaast zal de vraag sterk toenemen bij de zoektocht naar een koolstofarme economie: hernieuwbare energiebronnen (windmolens, zonnepanelen), CO₂-afvang en –opslag, elektrische en elektronische aansturing, enz.

Het gaat over Aluminium, Koper, Nikkel, Ijzer, Lood, Zink, Tin, Zilver, Goud.

Noem het een volume-risico.

Een specifieke kwetsbaarheid van onze economie (2)

Deze (zeldzame) (aard-)metalen komen voor in ...

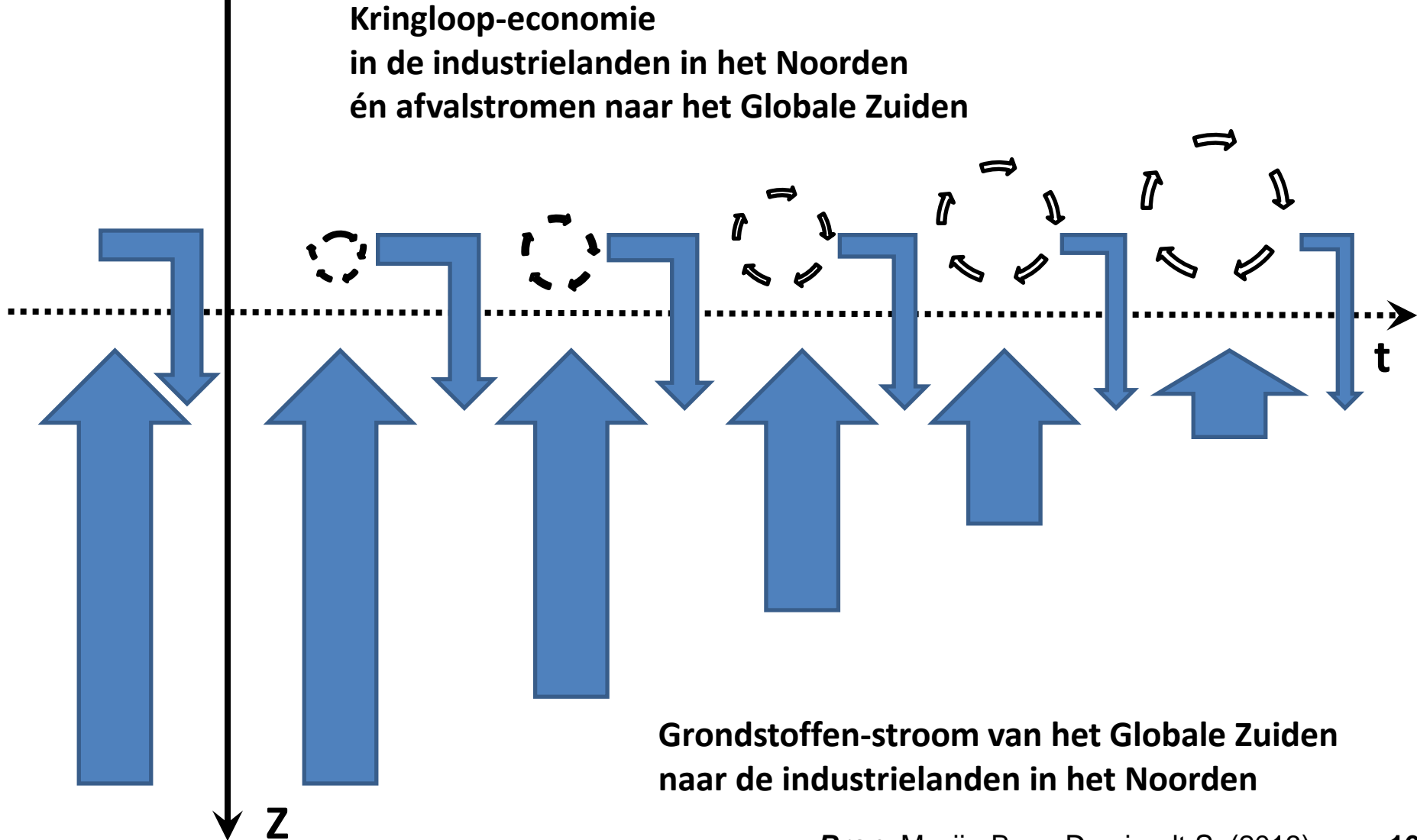
- legeringen
- versterkt staal
- magneten
- transistors
- halfgeleiders
- schermen
- thermo-elektrische apparaten
- medische toepassingen
- zonnepanelen
- hybride en elektrische wagens
- batterijen
- licht (fluorescerend, infrarood, led)
- katalysator
- ...

Inhoud

1. Inleiding: contextualisering
 2. De '*megaforces*' opgelijst
 3. 'War on metals' !
 4. **Naar een kringlooeconomie**
 5. Oproep tot dringende actie
-

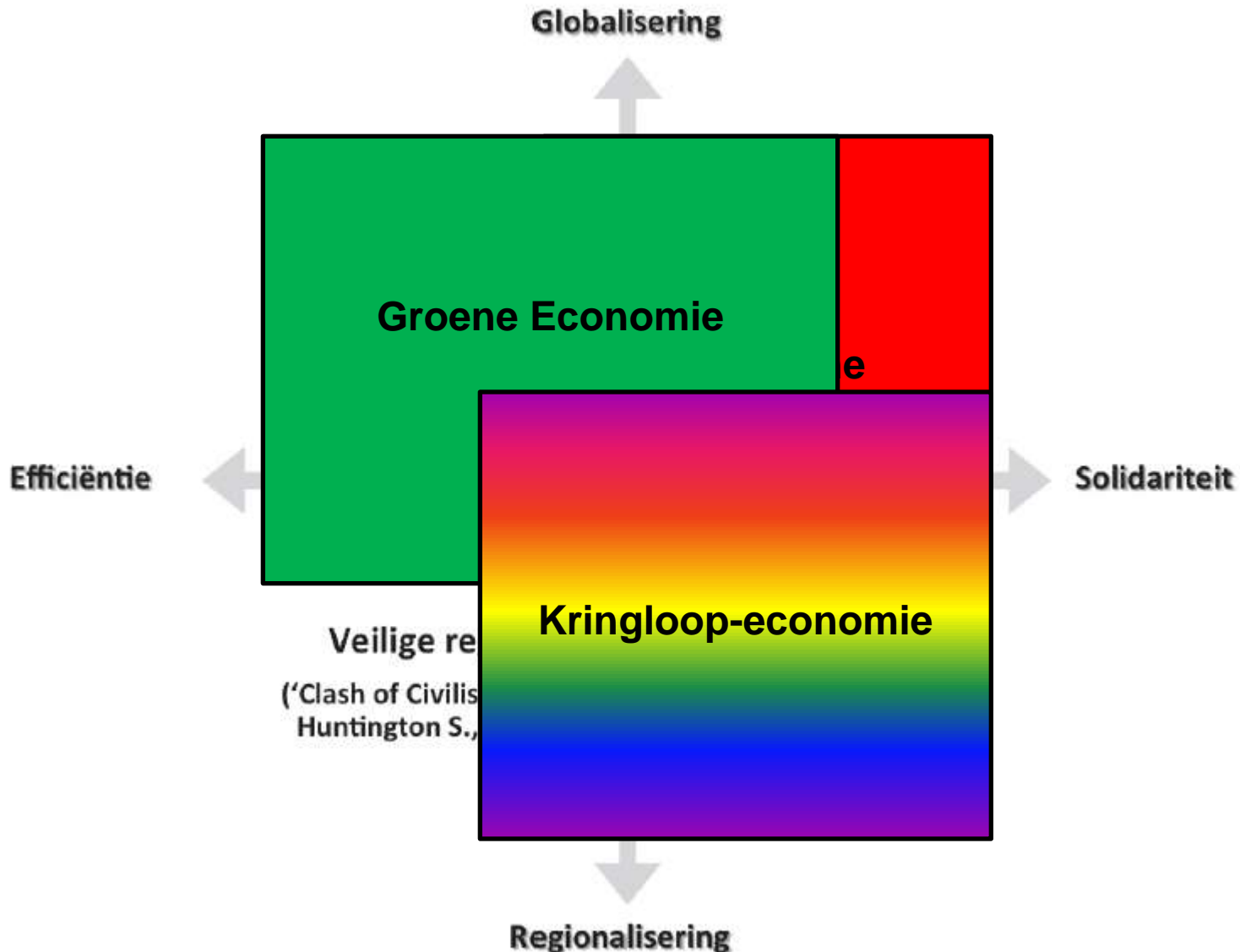
Een belangrijk punt tussendoor: verschillende visies op de wereld (2)

Kringloop-economie
in de industrielanden in het Noorden
én afvalstromen naar het Globale Zuiden

Grondstoffen-stroom van het Globale Zuiden
naar de industrielanden in het Noorden

Een belangrijk punt tussendoor: verschillende visies op de wereld (1)

Bron: aangepast van Mazijn B. en Gouzée N. (2012)

Inhoud

1. Inleiding: contextualisering
 2. De '*megaforces*' opgelijst
 3. 'War on metals' !
 4. Naar een kringlooeconomie
 5. **Oproep tot dringende actie**
-

Sociale economie in toekomstig perspectief

Kringlooeconomie binnen een context van duurzame ontwikkeling.

**Sociale
Economie**

Oproep tot dringende actie om de transitie te versnellen

1. Het organiseren van reële participatie
2. Nu strategisch beslissen over de samenleving in 2050
3. De bevolking voorbereiden op de uitdagingen
4. Het defragmenteren van de structuren
die het beleid van duurzame ontwikkeling vorm geven
5. Het ontschotten van sectorale activiteiten
van stakeholders
6. Think globally, act locally:
de lokale actie meer richten op de rest van de wereld
7. Een Staten-Generaal voor Duurzame Ontwikkeling

Dank U. Merci.

Bernard MAZIJN

Instituut vóór Duurzame Ontwikkeling vzw - Visiting Professor UGent – Associate Research Fellow UNU-CRIS - Going for Sustainable Development
www.instituutvoorduurzameontwikkeling.be – www.ugent.be/ps/conflict-ontwikkeling - www.cris.unu.edu - www.bernardmazijn.be
p/a Michel Van Hammestraat 76, B-8310 Brugge | Mobile +32 479 799 645 - Fax +32 50 35 03 27 - Email bernard.mazijn@skynet.be

Bronnen

- International Panel for Sustainable Resource Management, (2011), ***Recycling rates of metals – A status report***, UNEP-DTIE, Paris, 48 pp.
- KPMG, (2012), ***Expect the Unexpected: Building business value in a changing world***. Part 1,2 and 3.
- Mazijn B. en Devriendt S., (2013), ***Naar een ‘nieuwe industrialisering’ van en voor de metaalsector***. Ontwerprapport in opdracht van ABVV Metaal. Instituut vóór Duurzame Ontwikkeling vzw, Brugge, 166 pp.
- Mazijn B. en Gouzée N. (red.), (2012), ***De samenleving in beweging. België op weg naar duurzame ontwikkeling?*** ASP Editions, Brussel, 208 pp.
- OECD, (2010), ***Materials Case Study 1: Critical Metals and Mobile Devices*** - Working Document. OECD Global Forum on Environment ‘Focusing on Sustainable Materials Management’ (Mechelen, 25-27 October 2010). OECD Environment Directorate, Paris, 84 pp.